
Observasjonstiden etter vaksinerings bør ikke halveres

KOMMENTAR

GRO EVENSEN

gro.evensen@fhi.no

Gro Evensen er seniorrådgiver i Folkehelseinstituttet

MARGRETHE GREVE-ISDAHL

Ingen av forfatterne har oppgitt noen interessekonflikter.

Som Gunnar Hasle skriver forekommer anafylaktiske reaksjoner etter vaksinasjon heldigvis uhyre sjeldent (1). Symptomer på anafylaksi oppstår vanligvis i løpet av 5 - 60 minutter etter eksponering og som oftest innen 15 minutter (2). Tilstanden er livstruende og krever umiddelbar behandling. Vasovagale reaksjoner, noen ganger med besvimelse, skjer betydelig oftere. Ved besvimelse er den største risikoen at den vaksinerte kan skade seg i fallet. De fleste vasovagale reaksjoner oppstår innen 15 minutter, men kan også komme senere (3, 4).

Mange land anbefaler en standard observasjonstid på 15 minutter, noe som ville vært en fordel ved koronavaksinasjon der mange skulle vaksineres samtidig. Folkehelseinstituttet valgte å opprettholde en allerede godt innarbeidet observasjonstid på 20 minutter, for ikke å skape unødvendig forvirring. Det kom tidlige meldinger fra andre land om mulig økt risiko for allergiske reaksjoner ved koronavaksinasjon (5), som støttet et konservativt valg av observasjonstid.

De fleste vaksiner som settes er vaksiner gitt som del av barnevaksinasjonsprogrammet. Det kan være vanskelig å vurdere grader av risiko for allergiske reaksjoner – én standard observasjonstid som dekker det aller meste er derfor en fordel, og forenkler arbeidet for vaksinator. Observasjonstiden skal være lang nok til å fange opp tidlige symptomer på anafylaktiske reaksjoner og unngå skader som følge av vasovagale reaksjoner. Det er særlig viktig å være oppmerksom på vasovagale reaksjoner der vaksinasjon av mange personer foregår samtidig og på samme sted, som ved vaksinasjon av skoleelever. Besvimelser kan være «smittsomt», og vi vet fra

andre land at det kan skape stor uro og svekke tilliten til bruk av den aktuelle vaksinen (6). Det er derfor viktig at barna blir observert i det anbefalte tidsrommet. Det kan også gjelde vaksinasjon av voksne i større grupper, som ved koronavaksinasjon.

Folkehelseinstituttet vil inntil videre holde fast ved vår anbefaling om 20 minutter standard observasjonstid etter vaksinasjon. Men som Gunnar Hasle selv påpeker er dette ikke bestemt i lov eller forskrift. Vaksinatører står derfor fritt til å praktisere kortere observasjonstid dersom de vurderer at dette er trygt.

REFERENCES

1. Hasle G. Observasjonstiden etter vaksinerings kan halveres. Tidsskr Nor Legeforen 2023; 143. doi: 10.4045/tidsskr.23.0140. [PubMed][CrossRef]
2. WHO. Brief overview of anaphylaxis as an adverse event following immunization (AEFI) and practical guidance on its identification, case management and response in a primary care setting. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/342195> Lest 13.4.2023
3. Braun MM, Patriarca PA, Ellenberg SS. Syncope after immunization. Arch Pediatr Adolesc Med 1997; 151: 255–9. [PubMed][CrossRef]
4. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Syncope after vaccination—United States, January 2005–July 2007. MMWR Morb Mortal Wkly Rep 2008; 57: 457–60. [PubMed]
5. Folkehelseinstituttet. Mulig økt risiko for allergisk reaksjon ved koronavaksinasjon (historisk arkiv). Mulig økt risiko for allergisk reaksjon ved koronavaksinasjon - FHI Lest 13.4.2023
6. Simas C, Munoz N, Arregoces L et al. HPV vaccine confidence and cases of mass psychogenic illness following immunization in Carmen de Bolivar, Colombia. Hum Vaccin Immunother 2019; 15: 163–6. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 29. mai 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0327

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2025 Lastet ned fra tidsskriftet.no 31. desember 2025.